

КОЛОНКА РЕДАКЦІЇ

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ В ЗАКОРДОННИХ ЖУРНАЛАХ – ВИМОГА НАУКИ, ЧАСУ, МІНІСТЕРСТВА ЧИ РЕКТОРАТУ?

Петренко В. П.

ІФНТУНГ, Карпатська 15, м. Івано-Франківськ, 76019, e-mail: fpo@nung.edu.ua, тел. 4-22-45



На це, з першого погляду, досить риторичне питання слід відповісти ствердно щодо всіх, без винятку, названих в заголовку джерел цих вимог. Так, це вимога одночасно і науки, і часу, і Міністерства освіти і науки України, і ректорату ІФНТУНГ. Але першочерговим фактором таких публікацій повинна виступати самомотивація науковців будь-якого віку, статі, досвіду, наукового ступеня, вченого звання і, нарешті, авторитету до отримання можливості винесення на науковий загал для розгляду і обговорення результатів своїх інтелектуальних зусиль.

Адже, наукові розвідки і дослідження початкуючих, досвідчених і, нарешті, уже відомих та авторитетних дослідників з необхідністю завершуються оприлюдненням отриманих ними оригінальних, проміжних чи кінцевих результатів у вигляді різноманітних публікацій, серед яких своє значне місце займають статті у науково-теоретичних, науково-практичних і науково-виробничих журналах, вісниках, бюлетенях і збірниках, які диференціюються за різними галузями і сферами наукової активності, методами і цілями

досліджень, авторитетом і престижністю, аудиторією читачів і масштабами розповсюдження.

Перед кожним науковцем в певний момент часу з необхідністю постає ряд питань. Що із результатів моїх досліджень, оцінок, ідей, моделей і т. п. вартує того, щоб з ними ознайомилась вся наукова спільнота? Де опублікувати результати своїх досліджень для їх широкого розповсюдження, обговорення і оцінки? Як краще написати і подати матеріал? Які вимоги до оформлення статей в тому чи іншому вітчизняному чи закордонному журналі? Які процедури проходження рецензування? Чи індексується журнал в міжнародних науково-метричних базах даних?

Слід зазначити, що на сьогодні в Україні зареєстровано понад 20 000 журналів, з яких тільки біля 2 000 є рецензованими, в той час коли у світі видається кілька десятків тисяч рецензованих журналів, публікації науковців в яких оцінюються за різними критеріями та користуються різним статусом щодо визнання, оцінок, цитування і використання іншими колегами, науковими школами та інституціями.

Так, для прикладу, частина українських наукових журналів входить до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». Проте, в Україні існують і видання, які, не потрапивши до даного переліку, здобули певне визнання в науковому середовищі, про що свідчить їх індексування в таких базах даних як Web of Science, Scopus та ін. Таким чином, основним показником результативності наукової діяльності є індекс цитувань – показник, який у всьому світі використовується для оцінки роботи як окремих дослідників, так і наукових колективів, допомагає оцінити вплив вченого або наукової організації на вітчизняну чи світову науку, дає змогу оцінити рівень діяльності за певними кількісними і якісними показниками.

Наш журнал, який зареєстрований під назвою «Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості» публікує результати наукових розвідок, теоретичних і практичних досліджень різних авторів (в т. ч. Білорусії, Польщі, Словаччини), також входить до вищевказаного «Переліку», всі публікації рецензуються і рекомендуються до друку членами редакційної колегії, а вимоги до їх оформлення поступово наближаються до загальносвітових стандартів. Однак, журнал покищо не входить до переліку індексованих будь-якою із відомих світових баз даних, а тому робота над покращенням рівня підготовки його змісту, якості інтелектуальної продукції, дотримання норм наукової етики, інтелектуальної власності тощо є необхідним і важливим кроком редакційного колективу.

Слід вказати, що статті в нашому журналі у своїй більшості присвячені аналізу, оцінкам і вирішенню проблем економіки та управління в нафтовій і газовій промисловості України. З подібними проблемами у світовому науковому просторі присутні багато орієнтованих на нафтогазову галузь наукових журналів та інших видань в таких країнах, які є лідерами у сфері

розвідки і розробки покладів нафти і газу, а також ринкового розподілу, транспортування і торгівлі продуктами їх переробки. Це, для прикладу, США, Великобританія, Норвегія, Росія, країни Близького Сходу, сусідні з Україною Польща, Румунія та ін.

Цілком очевидно, що публікації в подібних журналах останнім часом стають очевидною необхідністю для наукової молоді в зв'язку з відомими вимогами організаторів вітчизняної науки, спрямованими на проникнення і поширення у світовій інформаційній мережі результатів наукового пошуку української нафтогазової науки загалом та її всебічного організаційно-управлінського і економічно-фінансового забезпечення зокрема.

Ставлячи перед нашим фаховим науковим виданням завдання виходу у світовий науковий простір через рецензування та індексацію у провідних навкометричних базах даних (Scopus, Web of Science, Directory of Open Access Journals, IC Journal Master List, Index Copernicus International та т. п.), головний редактор і редакційна колегія, усвідомлюють парадоксальність ситуації, в якій ми не тільки запрошуємо наших науковців публікуватись на сторінках нашого видання, а рекомендуємо використовувати для цього аналогічні за напрямками наших досліджень журнали з різних країн світу, які уже видаються протягом десятків і десятків років, мають стабільно широку читачку аудиторію, набули авторитету в наукових колах, характеризуються високими індексами цитування.

Однак, пояснюється ця ситуація тим, що світ нафти і газу, як і все навколо нас, постійно змінюється. У редакційному коментарі під назвою «Обійми змін» (Scandinavian Oil-Gas Magazine, 2014, №7/8, Vol.42, p. 9) було наголошено – «зміни є постійно з нами». Слідкувати за змінами, які відбуваються в цій, стратегічно важливій у глобальному вимірі, галузі, в досвіді практичного управління її динамічним і успішним розвитком, в її всебічному науковому і освітньому забезпеченні і т. п. мало. Необхідно усвідомлювати, що такі зміни повинні відбуватися і у вітчизняному нафтогазовому комплексі, що саме за участі наших науковців повинні генеруватись нові ідеї, проекти і пропозиції щодо трансформування, реформування, реінжинірингу і т. п. галузі, її підприємств, установ і організацій.

Саме такий шлях, я вважаю, є вірним для привернення уваги до власного журналу, налагодження співпраці і здобуття визнання серед наукової спільноти та редакційних колегій уже відомих у світі нафтової і газової промисловості журналів. Цим самим ми прагнемо вирішити завдання з інформування керівництва подібних журналів про своє існування, так і про запрошення їх редакційних колективів до співпраці та обміну інформацією, результатами досліджень, організації дискусійних платформ для обміну результатами аналізів, оцінок, практичних рекомендацій, отримання консультацій та порад і т. п.

Таким чином, ставлячи перед собою завдання щодо вільного розповсюдження наукових здобутків, виходу наших авторів із своїми ідеями, пропозиціями, результатами і рекомендаціями в простір світової, орієнтованої на нафтогазову галузь економічної та управлінської науки, а також сприяння організації інтелектуальної взаємодії науковців різних країн світу у питаннях поширення, обговорення і ефективної реалізації інноваційних ідей, проектів і проривних технологій з високим потенціалом виникнення синергетичних ефектів, ми одночасно переслідуюмо й іншу мету – вихід українських дослідників на світовий рівень якості формулювання наукових проблем і завдань, підготовки, проведення та інтерпретації досліджень, захисту інтелектуальної власності тощо.

Саме з цією метою ми пропонуємо нашим читачам короткий перелік і характеристики деяких журналів, якими публікуються роботи з економіки нафтогазової галузі, з управління специфічними галузевими підприємствами, технологічними об'єктами і ресурсами.

Нижче подаю короткий перелік деяких видань для ознайомлення і спроб використання для розміщення наукових публікацій:

1. «Petroleum Economist» (Нафтовий економіст) видається компанією Euromoney Global Ltd (Великобританія, Лондон), виходить 10 разів на рік з оглядами і аналізом важливих подій в нафтогазовому секторі, публікує результати досліджень і оцінок галузевих проблем у видобутку, зберіганні і переробці нафти, зрідженого природного газу, нетрадиційних технологій.

Веб-сайт видання: <http://www.petroleum-economist.com/>

2. Petroleum Intelligence Weekly (Нафтові щотижневі відомості) видається ENERGY INTELLIGENCE GROUP, INC. / ENERGY INTELLIGENCE GROUP (UK) LIMITED (США, Нью-Йорк) уже протягом п'яти десятиліть є стандартом міжнародної енергетичної журналістики, місія якого полягає в наданні аналітичних знань для прийняття обґрунтованих рішень в міжнародній нафтовій і газовій промисловості, основних напрямках нафтогазового бізнесу, урядових і корпоративних стратегій, технологій видобутку, цін, угод, торгівлі тощо.

Веб-сайт видання: http://www.energivintel.com/pages/about_piw.aspx

3. Scandinavian Oil-Gas Magazine (Скандинавський нафтогазовий журнал) (Норвегія, Осло), заснований у 1973 році, є найстарішим журналом такого профілю у Європі, виходить 6 разів на рік, будучи «унікальним вікном у світову нафтову і газову промисловість в епоху триваючих змін...». Публікації охоплюють всі сфери нафтової і газової промисловості, від інтерв'ю з професіоналами-керівниками нафтогазової галузі, політиками та дослідниками до інформації про нові технології та устаткування, про останні події в галузі тощо.

Веб-сайт видання: <http://www.scandoil.no/moxie-bm2/about/about-us.shtml>

4. Oil & Gas Journal (Журнал про нафту і газ) вперше вийшов у 1902 році і є найбільш читабельним виданням нафтової промисловості у світі. Щотижня надаються міжнародні новини нафти і газу, аналізуються проблеми і події, нові технології проектування, експлуатації і технічного обслуговування, важливі статистичні дані про активність на міжнародних ринках для керівників, інженерів і працівників нафтової і газової промисловості.

Веб-сайт видання: <http://www.ogj.com/index/about-us.html>

5. «Zeszyty Naukowe Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN» (Наукові праці Інституту економіки мінеральних ресурсів та енергії, Польської Академії Навк. Варшава). Журнал виходить чотири рази на рік, публікує оригінальні наукові праці польських і закордонних авторів у галузі використання мінеральних та енергетичних ресурсів, охорони навколишнього середовища за напрямками навк про землю, техніку, економіку.

Веб-сайт видання: <https://www.min-pan.krakow.pl/czasopisma/zeszyty-naukowe.html>

6. «Nafta – Gaz. Instytut Naftv I Gazu – Panstwowy Instytut Badawczy» (Нафта – Газ, Державного дослідницького інституту Нафти і газу, Краків). Щомісячно публікуються статті з широкої палітри проблем нафти і газу, в т. ч. економічних і організаційних питань нафтової промисловості.

Веб-сайт видання: <http://www.inig.pl/nafta-gaz/start>

7. «Decision Making in Manufacturing and Services» («Прийняття рішень у виробництві і обслуговуванні»). Журнал виходить 2 рази на рік. Публікуються оригінальні статті з проблем прийняття рішень в процесах управління виробництвом, підприємствами, публічними інституціями і організаціями, в яких об'єднуються науки про управління, операційні дослідження, інформаційні технології, економіка і психологія. Всі статті рецензуються і публікуються англійською мовою.

Веб-сайт видання: <http://journals.agh.edu.pl/dmms>

8. «Managerial Economics» (Управлінська економіка). Виходить 2 рази на рік. Публікуються дослідження з проблематики прийняття рішень і детального аналізу умов та чинників, що визначають рівень їх оптимальності, механізмів функціонування сучасної економіки, основ економічного аналізу, теоретичних основ управління приватними і публічними інвестиціями тощо.

Веб-сайт видання: <http://www.managerial.zarz.agh.edu.pl/>

9. «Проблемы экономики и управления нефтегазовым комплексом» (Науково-економічний журнал Всеросійського НДІ організації і економіки нафтогазової промисловості). Виходить щомісяця, публікує матеріали з економічних проблем всіх напрямків діяльності нафтогазового комплексу – пошук і розвідка родовищ нафти і газу, буріння, видобуток, транспортування, переробка, реалізація всіх видів продукції.

Веб-сайт видання: <http://vniioeng.mcn.ru/inform/managment/>

10. Economic Insights - Trends and Challenges (Економічні дослідження – Тренди і Виклики) Бюлетень університету нафти і газу в Плоешті. Серія Економічні науки. Журнал індексується в міжнародних базах даних МКСАТ, Cabell'S Каталог, Ульріх і Індекс Копернікус.

Веб-сайт видання: <http://www.upg-bulletin-se.ro/contact.html#>

Вважаю, що наведена вище інформація може і повинна послужити стартовою точкою у перших кроках всіх активних діючих і майбутніх авторів нашого журналу на шляху виходу із своїми публікаціями у міжнародний науковий простір.

При цьому, зовсім не хочеться, щоб наші науковці розпочали гонитву за публікаціями в закордонних журналах винятково заради задоволення вимог керівництва міністерства, університету, інституту чи кафедри.

Слід усвідомити, що здійснення цих кроків дасть можливість розширити обізнаність наших авторів з міжнародними профільними фаховими виданнями та існуючими міжнародними науково-дослідницькими проектами, посприє деізоляції вітчизняної нафтогазової науки, підніме індекс цитувань науковців та університету, удосконалив володіння авторами іноземними мовами, допоможе нашій редакційній колегії створити власну Інтернет-сторінку, англійський інтерфейс веб-сторінки, архів анотацій і статей за номерами тощо. Результатом стане досягнення журналом «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості» критеріїв відбору, за якими експертна рада Scopus приймає рішення щодо включення видання в базу даних, серед яких:

- наявність англійської назви видання та рефератів усіх статей;
- публікування нових випусків із регулярністю не менше ніж один раз на рік; - репутація видавця та міжнародний науковий авторитет провідних членів редколегії, різноманітність місць їхньої роботи, а також авторів;
- цитованість членів редколегії та авторів журналу у виданнях, що вже індексуються Scopus;
- контроль якості публікацій (наукове рецензування);
- кількість установ, що передплачують видання;
- кількість запитів на внесення видання до Scopus;
- наявність власного веб-сайта з англійськими версіями сторінок (оцінюється якість головної сторінки видання);
- бажана наявність на веб-сайті повних текстів статей.

Бажаю успіху всім авторам журналу і членам редакційної колегії у виконанні сформульованого завдання.